

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЗАЛІЗНИЧНОГО
ТРАНСПОРТУ**

НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ім. М. ДРАГОМАНОВА

**ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
«ПРОФЕСІЙНА ОРГАНІЗАЦІЯ АУДИТОРІВ, БУХГАЛТЕРІВ ТА ВИКЛАДАЧІВ
ОБЛІКОВО-КОНТРОЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН»**



ЛЮДИНА, СУСПІЛЬСТВО, КОМУНІКАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ

**МАТЕРІАЛИ XIII МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ «ЛЮДИНА, СУСПІЛЬСТВО, КОМУНІКАТИВНІ
ТЕХНОЛОГІЇ»**

м. Харків, 24 жовтня 2025 р.

**Дніпро
"Середняк Т.К"
2025**

УДК 316.05

Л 93

*Затверджено до друку Вченою радою Українського державного університету
залізничного транспорту (протокол № 10 від 20.10.2025 р.)*

Головні редактори:

Андрущенко В. П. – доктор філософських наук, професор, член-кореспондент НАН України, академік Національної академії педагогічних наук України, заслужений діяч науки і техніки України, ректор Національного педагогічного університету ім. М. Драгоманова

Панченко С. В. – доктор технічних наук, професор, академік Транспортної академії України, в. о. ректора Українського державного університету залізничного транспорту

Редакційна колегія:

Абашинік В. О. – д-р. філос. наук, професор

Вельш Вольфганг - габілітований доктор філософії, професор

Каграманян А. О. – канд. техн. наук, доцент

Панченко В. В. – д-р. техн. наук, доцент

Євсєєва О. О. – д-р. економ. наук, доцент

Толстов І. В. – канд. філос. наук, доцент

Людина, суспільство, комунікативні технології: матеріали XIII Міжнар. наук.-практ. конф. 24 жовтня 2025 р. / відп. за випуск І. В. Толстов. – Дніпро: Середняк Т.К, 2025 – 238 с.

ISBN 978-617-8807-07-8

© Авторський колектив, 2025.

міжкультурної компетенції та розвитку критичного мислення, оскільки залучають здобувачів до аналізу соціокультурного контексту, порівняння культурних явищ і рефлексії щодо власних ціннісних орієнтацій. Нарешті, такі матеріали дають можливість інтегрувати різні види мовленнєвої діяльності – аудіювання, читання, говоріння та письмо – у єдиному навчальному середовищі, створюючи умови для комплексного, цілісного засвоєння іншомовної комунікації. У результаті здобувачі отримують не лише мовні знання, а і досвід комунікативної взаємодії, який максимально наближений до реальних умов використання іноземної мови.

Разом із тим використання автентичних ресурсів у дистанційному форматі потребує ретельного добору матеріалів відповідно до рівня володіння мовою та навчальних цілей, а також методично обґрунтованих прийомів роботи. Серед них слід виділити підготовчі завдання для перегляду чи прослуховування, інтерактивні вправи на онлайн-платформах, дискусії у віртуальних класах, написання відгуків чи аналізу прочитаного/прослуханого.

ОЛЕЩЕНКО В. В., аспірант,
*Національний аерокосмічний університет імені Н. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут» (ХАІ),
м. Харків, Україна*

ЕВОЛЮЦІЯ ФІЛОСОФІЇ ТЕХНІКИ ПІД ВПЛИВОМ ЦИВІЛІЗАЦІЙНИХ КРИЗ

Філософія техніки як самостійна сфера осмислення виникає в той момент, коли технічний прогрес починає безпосередньо впливати на фундаментальні уявлення про людину, її місце у світі та смисл діяльності. Ще у працях Мартіна Гайдеггера техніка постає не як нейтральний інструмент, а як спосіб виявлення буття, через який людина відкриває й водночас приховує світ [1]. Відтак техніка стає не лише зовнішнім засобом, а внутрішньою характеристикою людського існування, способом його самореалізації.

Із початку ХХ століття суспільство все частіше стикається з тим, що технічний розвиток не просто розширює можливості, а створює нові умови для мислення і моралі. Машини, інформаційні системи, штучний інтелект, біотехнології - усе це не тільки допомагає людині, а й змінює її здатність

бачити себе, інших і навколишній світ. Звідси й потреба у філософії техніки не як прикладній галузі, а як формі критичного самопізнання цивілізації.

Цивілізаційні кризи, що супроводжують технічні революції, виявляють внутрішню суперечність людського розвитку: щоразу нові інструменти відкривають безпрецедентні можливості, але водночас порушують моральну рівновагу. Кризу можна розуміти не як кінець, а як момент переосмислення - точку переходу від старих цінностей до нових форм відповідальності [2]. Такі періоди супроводжують усю історію людства: від промислової революції до сучасної цифрової доби.

Сьогодні ми спостерігаємо чергову фазу цього переходу – етап, коли технічний розвиток виходить за межі планетарного середовища. Технологічне освоєння космосу – це не лише наукове чи інженерне досягнення, а насамперед філософський виклик, що змушує переглянути саму сутність поняття «людське». Адже вихід у позаземний простір означає зміну горизонту буття: людина вперше вступає в безпосередню взаємодію з середовищем, яке не має до неї жодного біологічного або культурного зв'язку.

Традиційна філософія техніки розглядала технічний прогрес як процес підпорядкування природи людським цілям. Проте космічний вимір показує, що така парадигма обмежена: за межами Землі техніка стає не засобом домінування, а умовою виживання. Вона утворює штучне середовище, у якому людина змушена жити, мислити і діяти. У цьому середовищі моральні та філософські принципи мають бути переосмислені – інакше технічна експансія ризикує перетворитися на руйнівну силу.

Еволюція філософії техніки в умовах цивілізаційних криз полягає в поступовому переході від оптимістичного техніцизму до усвідомлення етичних меж і онтологічних наслідків технологічного розвитку. Якщо в минулому головною проблемою була ефективність, то сьогодні – відповідальність. Людство змушене поставити запитання: чи можна вважати будь-який технічний прогрес добром сам по собі? Чи має він моральну межу, за якою втрачається сенс людяності?

Тут з'являється ідея «технологічного фронтиру» - не як конкретного місця, а як стану постійного переходу. У кожную історичну епоху цивілізація розвивається на межі - між відомим і невідомим, між стабільністю і ризиком. «Фронтір» завжди означає виклик, який змушує культуру оновлюватися. У цьому сенсі космос стає новим фронтиром техніки: місцем, де цивілізація перевіряє власну здатність до творчості, співіснування і морального зростання.

Освоєння позаземного простору не лише вимагає нових технологічних рішень, а і стимулює етико-філософську еволюцію. Людина, яка виходить за межі Землі, несе із собою не тільки техніку, а і свої цінності. Якщо в минулому технічний прогрес відображував прагнення підкорити природу, то сьогодні він стає актом співіснування - спробою знайти баланс між дією та обережністю. Ця зміна підходу відображує зрілість цивілізації, яка вчиться мислити не категоріями експансії, а категоріями взаємності.

Постгуманістична думка вбачає в техніці не загрозу, а етап еволюції людського розуму. Технології, штучний інтелект, кібернетичні системи – усе це не руйнує людяність, а розширює її межі, відкриваючи нові форми суб'єктності [3]. У цьому контексті космічний фронтір – це метафора не лише просторового розширення, а і внутрішнього – переходу до нового розуміння того, ким є людина у світі, де техніка стає співтворцем буття.

Отже, еволюція філософії техніки в умовах цивілізаційних криз – це не просто реакція на наукові досягнення. Це глибокий процес саморефлексії цивілізації, яка вчиться співіснувати з власними творіннями. Техніка більше не є зовнішньою силою – вона стає частиною самої людини, її новою тілесністю, новим способом присутності у світі.

Криза - це не руйнація, а можливість побачити межу. І саме на цій межі народжується новий етап філософського мислення, який поєднує етику, технологію і космос у єдину систему розуміння. Людство, що виходить за межі своєї планети, мусить навчитися мислити не лише технічно, а і морально. Лише тоді техніка залишиться не засобом влади, а простором розвитку – тим самим фронтіром, який забезпечує рух уперед навіть у часи найглибших криз.

Список використаних джерел

1. Heidegger M. (1977). The Question Concerning Technology and Other Essays. Harper & Row.
2. Лебідь Є. О. (2016). Етичні проблеми науки і техніки / Сумський державний університет.
3. Стратонова Н. (2019). Морально-етичні проблеми трансгуманізму. *Людина і культура*. С. 104–113.